

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori de Ortega Sanclementini, E' Societate
Iesv. Qvondam in Provincia Toletana Theologiæ
Scholasticæ publici Professoris ... Tractatvs Dvo, De
Trinitate, Nec non, Incarnatione**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, 1664**

Qvæst. II. Ex qua virtute Christus satisfecerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94251)

Deitate valor infinitus, immensaque æstimabilitas, quæque totius mundi redemptionem æstimacione rationabili superet: non secus ac ob dignitate operantis Christi ipsius operibus infinitus accrescit valor: ergo opus non habet sanguis Christi merito offerentis, & effundentis, ut sit superabundans pretium redemptionis; sicut, nec merita Christi alio egent: ergo re etiam oblata Christus nos redemit atque pro omnibus superabundanter satisfecit. Probatum secundo à pari; quia in Sacrificio Missæ independentem à merito offerentis, siue principalis Christi, qui nunc, cum offeratur, nil meretur, siue sacerdotis, qui nil sapere, parum meretur infinitus est valor ex parte rei oblata: quia eo incruenter immolatur caro, sanguis, vitæque Christi ratione vnionis hypostaticæ infinite digna: ergo, cum hæc eadem cruentè à Christo offerbantur, infinitus in eorum oblatione ex parte rei oblata atque independentem à merito offerentis inerat ad redemptionem, & satisfacionem, valor.

4. Opponit Vasquez: ergo Christus effusis lacrymis ex parte rei oblatae æque nos redemit: cum tamen Scriptura, & Patres omnes sanguine Christi nos redemptos clamant, nusquam verò iis edemptos dicant. Respondetur, acrius obiectionem hæc impetere obiectantem. Etenim valor meritorius æquè est in effusione lacrymarum Christi atque in sanguinis ipsius effusione: quare de redemptione, & satisfacione meritoria eodem modo de vtriusque effusione loqui deberent: ergo obiectio hæc probat potius in sanguinis Christi effusione, ex parte rei oblata esse redemptionem, & satisfacionem, non autem in lacrymarum, effusione, quia humor ille aqueus lachrymationi inseruiens, vel vnitus hypostaticè non fuit (ut verius puto, nequod semel assumptum est, fuerit aliquando dimissum) vel vbi primum est effusus vnitus non permansit: in his autem, quæ oblatione ipsa non pereunt, ut valor, & pretium ex parte rei oblatae adit oportet, ut post oblationem perseueret; non perseueravit autem, in lacrymis oblatis, & effusis, cum vnio ipsa effusione earum cessarit. In his autem quæ oblatione ipsa pereunt, ut vita, sicut non requiritur, ut existant cum offeruntur, sed, quod in eius, cui offeruntur, obsequium pereant, opus non est, ut valor, & pretiositas eorum, quæ sine ipsis esse non potest, perseueret: sed quod totum à Deo antea pretiosum in eius volupratem profundatur.

5. Acutiùs obiecit sibi Vuadingo. ergo cum Deipara puerum præsentauit in Templo, ex parte rei oblata mundum redemit, & pro omnibus satisfecit: cum puer oblatus ob hypostaticam vnionem infiniti valoris esset. Respondet autem optimè, ut aliquis re oblata satisfaciatur non esse satis rem oblata æquare, imò excedere satisfacionem, sed esse ex rebus sui Domini; Deipara autem in puerum oblata Dominium non habuit vnquam, quin potius semper sub eius dominio fuit. Patet id quidem exemplo. Est enim alius dicat debitori: solve ex mea pecunia tuo creditori, ni pecuniæ dominium in ipsum transferat, sed is alterius pecunia ex eius voluntate, & iussu soluerit, non ipse sed alius, cuius pecunia est, soluit, & satisfaciatur. Sic Deipara è pueri voluntate & iussu filium Templo & Deo offerens, etiam pro sui, & aliorum hominum redemptione, & satisfacione non illa, sed puer ipse re oblata nos tunc redemisse, ac pro omnibus satisfecisse dicendus est.

At dices: quidnam Deo datur, offeruntur, de quo denuò complaceat, & quod non habeat, effusione sanguinis Christi, si actionem meritoriam deducas qua gratum denuò obiectum exhibeatur: cuique debeat suo modo gratitudinem? Sed rogo quidnam Deo, quod non habeat, nouæ materia iucunditatis gratitudinisque Deo sit, offeratur in Missæ sacrificio: nam Christus inuenit oblatus, mortisque eius merita iam habebat: repetitione igitur oblationis

R.P. Christioph. de Ortega, de Deo vno & Trino.

eorum, quæ semel habuit, hic complaceat: ibi vero oblatione prima.

QVÆSTIO II.

Ex qua virtute Christus satisfecit.

Duplicem satisfacionem Christi pro nobis asseruimus proximè, & per merita, & per rem oblata, de vtræque ergo inquiritur ex qua virtute fuerit?

CERTAMEN I.

Re oblata ex nulla virtute Christus satisfecit formaliter, secus materialiter.

Diximus Re oblata Christum Dominum satisfecisse quod tamen ita intelligendum non est, ut satisfactio hæc liberam rei illius, scilicet sanguinis, ac vitæ profusæ à Christo exhibitionem excludat. Etenim satisfactio non solum dicit rei, quæ satis fit, valorem, debito æqualem, sed eius, qui eam satisfaciatur, spontaneam, liberamque creditori exhibitionem. Vt enim supra aduertebamus, cum ab inuito & volenti Prator tantundem pecuniæ extorquet, quantum satis est ad compensandum creditori, idque creditori tradidit in compensationem, debitor non satisfaciatur, licet, ex eius pecunia satisfactum fuerit per Pratorem ac proinde, & debitum extinctum. Vt ergo Christus, re etiam oblata vitæ ac sanguinis effusione pro nobis satisfecerit, opus est ut spontaneè, ac liberè vitæ, & sanguinem suum Deo obtulerit, atque in ipsius obsequium effuderit. Cum autem infinitam eius sanctitatem deceret, nil liberè, nisi laudabiliter, & honestè, ac meritorie in ipso exerceri, in ea sanguinis vitæque suæ oblatione ex virtute fuisse, ac non sine merito operatum citra dubium est. Hinc videtur Christum, re etiam oblata, non nisi ex virtute aliqua satisfecisse: ac proinde, ex quâ denuò, re etiam oblata; Deo pro nobis omnibus satisfecerit, inquirendum merito esse.

Dico primò tamen. Re oblata ex nulla virtute Christus formaliter satisfecit. Nullos habet conclusio, siue aduersarios, siue Patronos: quia satisfactio hæc Christi per rem oblata non adeò minutè explorat à Theologis, etiam pauculis, eius assertoribus fuit. Ratio est ex ipsa conclusione & satisfacione Christi, re etiam oblata, satis proclius: siquidem, ut re oblata fiat satisfactio debet esse in ipsa quantum satis fit, ut debito, pro quo satis fit, fiat satis, quin, ut ipsa fiat debito satis, aduocanda sit virtus, ac valor meritorius actionis, qua res seipsa debito æqualis exhibetur à satisfaciatur: imò, quin aduocari possit aut debeat. Etenim, si aduocari debeat res oblata, aduocata compensatio debiti illius non est, aut poterit non esse: quod implicat cum suppositione, quod seipsa, nimirum res oblata, æqua compensatio sit. Hinc, qui debet centum eo præcisè, quod sponte ac liberè centum creditori appendit, re appensa, & oblata satisfaciatur, ex quocumque sine appendat, vel indifferenti, vel turpi, vel honesto. Quin quotidie videmus debitorem creditori soluere, non ex iustitiæ amore, sed inanis gloriæ, vel inimicitie gratia, ut eum postmodum liberius insectetur, quin eo à perfecta solutione satisfacioneque debiti per rem exhibitam solutio decidat. Quod si ex benevolentia creditoris soluat, aut ex misericordia, ut eius necessitatem subleuet, adiungetur meritum cum satisfacione, siue actione satisfaciatur soluentis, per accidens tamen ad satisfacionem pecuniariam, eo quod in hanc minime ingrediatur. Cum

H H h ergo

ergo in re per Christum oblata secundum se superabundans redemptionis pretium esse statuerimus, licet in libera eius actione ad satisfactionem ab ipso faciendam necessaria & honesta, & meritum, finisque virtutis adsit; aut satisfactionem non ingrediatur illam, nec quia ex fine honesto est effusio sanguinis, ac vitæ, quæ secundum se satisfacere formaliter possunt.

3 Dico secundò: Satisfactio Christi, etiam re oblata, materialiter fuit ex fine aliquo honesto, ac proinde honesta, & meritoria. Hoc solum probari difficultas proposita num. 1. sine, & explicata sub finem numeri 2. Tenim, cum ad Christi satisfactionem non solum per meritum, sed per rem etiam oblata, libera Christi oblato effusioque vitæ, & sanguinis requiratur nullaque libera Christi actio quæ non sit ex fine honesto laudabilis, & meritoria esse possit, sine infinitæ suæ sanctitatis præiudicio: sit, ut actio satisfactoria Christi, etiam per rem oblata necessariò sit ex honesto fine: quare, & coniuncta honestati, & merito Christi, licet res oblata, & actio formaliter ad illam requisita satisfactio non sint, sed materialiter solum merito, & honestati, ex probo sine desumptis coniunctæ.

Sed tamen quis fuerit eius satisfactionis materialiter honestæ finis non satis inter doctores conueniet. Tot enim opiniones erunt, quot statim de satisfactione meritoria agentes referemus. Quòd autem satisfactio hæc ex iustitiæ, vel quasi iustitiæ sine fuerit, videtur vrgentius, quam de satisfactione meritiua, suaderi. Nam; si Christus re oblata, tanquam pecunia, & pretio dato satisfacit honestè, non ex alio fine honesto quam satisfaciendi, videtur egisse, Deique placandi, & hominum liberandorum sine, & amore. In hoc autem difficultates de oratione, & gratitudine ad satisfaciendum pro antecessis hominibus videntur recrudescere, Nec enim se vtrumque creditori exhibita, sine applicatione speciali, ad hoc, vel illud debitum pro illis satisfacit: v.g. do centum aureos creditori Petri, qui debet viginti, & Ioannis, qui debet triginta: nisi ex illis, quos do, totidem pro Petri debito applicem, ut satisfaciam pro illo, totidemque pro Ioanne, nec satisfactio est nec debitum extinguo: ergo similiter in nostro casu.

4 Dico tamen tertio: Ut satisfactio Christi re etiam oblata sit, opus non est vt fiat sine satisfaciendi Deo pro hominibus, nec speciali applicatione. Primum patet ex distis num. 2. med. Nam satisfactio ex quocumque fine fiat, debitum extinguit æque, atque perfecta est satisfactio. Sed, nec applicatione speciali opus fuit in nostro casu; quia, sicut de mortis dicebamus Christi, nobis nimirum iure vnionis siue vnionis moralis, quam Christus cum hominibus, vtpote eorum frater, & caput, habuit, eius merita seipsis ad præmium illorum recipiendum esse applicata, ita etiam, quidquid valoris satisfactorij & redemptiui in ipso est, vbi in Dei obsequium expenditur, nobis ad satisfactionem satis applicatum est, vt Deus ob illud debita cuncta hominibus remittere possit, ac gratiam, & gloriam bene illa ventibus impertiri. Quare ex quocumque fine honesto sanguinem vitamque profunderet, pro nobis fecisset satis. Nihilominus applicatio non desuit, non tamen orationis, aut gratiarum actionis, sed solius finis satisfaciendi pro hominibus, eòque redimendi, non attendendo antecessorum præteritionem & aliorum futuritionem, dum sanguinem vitamque effudit. Ex quo Christi affectu, & rei exhibitione pro priori naturæ præuiso cunctis suo cuique tempore, gratiam Deus pro posteriori naturæ largitur, peccata remittit, gloriam donat, quin Christus pro antiquis orare, gratiæ agere teneatur.

CERTAMEN II.

Statuitur ex quâ virtute Christus meritorie satisfecerit.

1 **V**isitator, familiariorque Doctoribus est discutias præsens, ex qua nimirum virtute Christus meritorie satisfecerit? in qua longa factis est inter Vasquianos, & Soristas disputatio: an ex virtute iustitiæ, asserentibus hisce, illis verò negantibus: quibus, & nos consentimus controu. 2. d.c. Sunt, qui parent pro antiquis gratiarum actione, ac proinde ex gratitudine, satisfecisse meritorie, pro posteris vero oratione: quare, & ex virtute religionis; quem modum satisfaciendi, etiam pro antiquis locum habere putat Cardinalis Lugo ac proinde pro omnibus ex eadem satisfecisse virtute. Extremum hoc, imò & duo prima disceci d. anteced. q. 4. ostendendo, vt merita Christi hominibus præsent, speciali applicatione ipsius opus non fuisse, sed ratione vnionis moralis Christi capitis cum reliquis hominibus, suis videlicet fratribus, & membris, satis illis esse Christi merita applicata, vt eorum mercedem possint à Deo obtinere. Ex quo principio; & difficultas, & opinionis ista generam à fundamento eruntur. Speciatim verò contra Lugo ostendi orationem pro re certò accepta esse non posse: quare, nec pro gratia, quæ certo data antiquis Patribus supponebatur videbaturque à Christo. Applicationem pro hominibus futuris per orationem in Vasquianis, & Lugo reprehendi; quòd Christum pro omnibus futuris post ipsum hominibus oratione non satis constet, quæ hic perstrinxisse fuerit satis, vt inde ex religionis virtute Christum meritorie pro omnibus satisfecisse non probari monstratur.

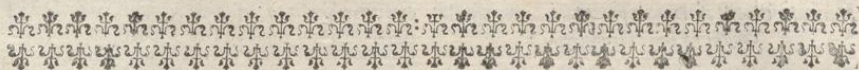
2 Ostendi etiam ibidem contra Vasquium, & asseclas non potuisse Christum antecessis hominibus gratiam ac peccatorum remissionem per gratiarum actionem mereri: vnde patet, nec ex gratitudine formaliter potuisse pro illis satisfacere, quin principium meriti sub meritum caderet, si ob meritum gratiarum actionis absolute prænitum (quomodo, & Vasquez admittit, & solum dari postest) gratia Antiquis data sit. Hæc replicari possent solutiones ab aliis data pro merito Christi respectu gratiæ progenitorum, earumque impugnationes: item solutio ex meritis per modum precij, & solutionis. Sed hæc omnia, ita satis à nobis supra reiecta sunt, vt nouis impugnationibus non egeamus; solum hic aduerterim doctrinam nostram, qua difficultatem de gratia progenitorum d. antecessenti componebam, de duplici actione totali existentis Christi, locum in merito & satisfactione Christi meritoria per gratiarum actionem pro gratia antiquorum Patrum non habere: quia per quamcumque actionem totalem Christus existens ad gratiarum actionem formalem supponatur, siue à causis naturalibus dependenter siue independenter, gratiarum actio supponere pro priori naturæ debet gratiam antiquis Patribus collatam, & executam. Quare, nisi arbitrariè, & sine fundamento actione secunda totali ob meritum gratiarum actionis gratiam antiquorum Patrum secundò productam asseras, mutuum inter hæc, & repugnantem prioritatem non effugies. Sed nec sic euacuabis difficultatem: quia quod semel præhabetur materia præmij non est.

3 Concludo igitur Christum meritorie satisfecisse ex aliis omnibus virtutibus à gratitudine, quas perfectissime suis actionibus ex proprio cuiusque motu exercuit, dum apud mortales vixit, vt supra satis à nobis ostensum est. Eis enim, & cunctis, & singulis infinito valore meritorio gratiam nobis, & remissionem peccatorum, non condigne solum, sed supra condignum

condignum & superabundanter fuit promeritus: ac proinde, & meritorie pro omnium peccatis satisfecit: qua in re neminem dissentientem vidi ex Recentioribus, imò nec ex antiquis, si Vairiquin excipias, qui totus in gratiarum actione, & oratione est, nisi que legi, quod conclusio, vel leuiter, officiat solum.

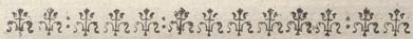
Obijci potest Christum id, in quod venit in mundum habere debuisse pro motiuo suarum actionum: cum vt exactè opus suum, ac perfectè, perageret: tum vt suam humanam voluntatem, nec solum opera conformaret perfectissimè voluntati diuinæ, vt conformatum de humana testatus est sæpè: *in iis, que patris mei sunt oportet me esse. Et iterum: non veni, vt facerem voluntatem meam, sed voluntatem eius, qui misit me: & pluries: At missus est, ac venit à Deo ex fine redemptionis, & satisfactionis pro hominibus: ergo is*

fuit ipsi omnium suarum actionum præstitutus finis ergo in nulla habuit pro fine aliarum virtutum speciales honestates: ergo nec vllam aliam intendit, siue exercuit præter ipsam, sed tanquam medium ad redemptionem, & satisfactionem inrentam. Respondetur tamen: non posse ex fine redemptionis ceteras virtutes propter suam honestatem, vel quantum satis sit vt virtutes sint, à Christo Domino exerceri, cum in eis, vt talibus, sit meritum & satisfactio pro nobis. An verò ex affectu, & intentione eius finis imperatiuè, an verò motiue solum, difficultas est qua ex aliis principiis pendet, quam hic examinare non expedit: cum satis ad obiectionem sit ex affectu redemptionis nostræ, ceterarum virtutum actus imperatos in Christo fuisse: quomodo vnaquaque propter ipsam exercetur, etsi id ad virtutis cuiusque exercitium requiratur.

CONTROVERSIA SEPTIMA. DE HONORARIIS CHRISTI, QVA hominis, dignitatibus.

IN honorariis Christi, quæ hominis, dignitatibus numerantur hæc, Regnum, Dominiūque in creata; Sacerdotium summum, siue spirituale regnum, Mediatoris officium, capitis dignitas, iudicialis potestas, ac debita ipsi adoratio: quorum singula singulis exactè disputationibus absolue-

DISPUTATIO I.

De Regno, & Dominio hominis Christi, in creata reliqua.

Christi regnum dominiūque ex parte forme ac dignitatis, multiplex considerari potest. Primò enim considerari potest Regnum ipsius diuinum quod ipsi, quæ homo est, siue eius humanitati minimè conuenire, certum constat apud Theologos est. Licet enim Math. 28. num. 18. etiam respectu humanitatis suæ dixerit, *data est mihi omnia potestas in celo, & in terra*: terminos potestatis suæ humanitatis datæ designat, non autem omnem potestatem, quæ in celo est, etiam diuinam, datam declarat. Imò solam spiritualis regni sui potestatem significasse concors Patrum sententia est. Ratio est ex dictis contr. 4. d. 2. perspicua: quia potestas, dignitasque Regia diuina est attributum diuinum commune metaphysicè consequens Deitatem Deūque quæ talem; nullum autem attributum diuinum commune suum effectum formalem, formalitatemve communicat humanitati, imò neque communicare potest, sed ei tantum, qui re ipsa Deitati identificatur. Quod secus habet in formalitatibus personalibus v.g. Paternitate, filiatione quæ humanitate filiam denominat atque denominatiuè constituit.

At, inquit: humanitas est filia naturalis Dei: ergo iure filiationis naturalis Dei, quasi hæreditarie, competit ius ad Regiam potestatem Dei, bonaque omnia ipsius: vt arguebat adhuc ex filiatione nostrâ adoptiuâ paulus. *Et ergo filij, & hæredes, hæredes quidem Dei.* Sed Paulus bene infert supposita subiecti capacitate, nec ad omnia Dei ius hæreditarium concedit adopti-

R. P. Christoph. de Ortega, de Deo vno & Trino.

nis. Non est autem capacitas in humanitate Christi denominatiuè filia ad Regnum diuinum; quod indiuisibiliter est supremæ potestatis in creata omnia, atque in ipsa humanitate: respectu autem sui humanitas potestatem habere nequit; quare, nec diuinam, quæ essentialiter est potestas in illam. Solum ergo disputari potest de Christi, quæ hominis, Regno diuino, ac purè increato inferiori, seu, quod creatum absolute est, licet titulo vnionis habeatur. Hoc autem diuidi potest ex parte forme in Regnum purè humanum, & humano superius; rursus humanum, ex parte materie, in particulare vnus vel plurium prouinciarum; & vniuersale totius orbis, scilicet subnariis. Primò igitur speciale Christi in Iudæos Regnum examinabimus. Secundò an habuerit regnum vniuersale humanis simile. Tertiò an humanis superius? Quartò de ipsius in creata Dominio.

QVÆSTIO I.

Habueritne Christus homo speciale Iudæorum regnum, iusve aliquod ad illud?

Voniam præcipuum hominis Christi ius ad Hæbreorum seu Iudæorum Regnum progenies ipsius ex Davide iusque ob illam hæreditarium esse posset Christi ex Davide; generatio examinanda hic rigidè erit. Equidem Christum ex David generatum constat ex vtrâque Math. & Lucæ genealogia cap. 1. Romanorum 1. n. 3. & cap. 2. ad Thim. 2. num. 8. id autem rursus ex vtroque parente reputatio nempe, Ioseph, & naturali, scilicet Maria, constat. Cum enim Ioseph David filius linea mascula fuerit, vt dicitur Math. & Lucæ 1. in genealogia: & rursus apud Math. num. 20. & Lucam num. 26. & cap. 2. num. 4. atque ex

H H h h 2 Hæbreo